

J Y V Ä S K Y L Ä N M L K . P Ä I J Ä N T E E N

I S O P O R O - S A A R I

Tarkastus 1969.

Anja Sarvas

Jyväskylän mlk. Keljo, Iso Poro-saari.

"Iso Poro"; om. Rauha Kilpikoski-Huuskonen, rek.n:o 2¹⁴⁸
peruskartta 3212 04, koord. x = 6896 30, y = 437 34, z = 130
tarkastus 1969; kertomukseen liittyy valokuva n:o 35264 .
II.

Suorittaessaan elokuussa 1969 Muinaistieteellisen toimikunnan toimeksiannosta Keski-Suomen Seutukaavaliiton tarkoitukseen myöntämin varoin Keski-Suomen läänin pitäjien kiinteiden muinaisjäännösten inventointia, allekirjoittanut kävi tarkastamassa Julius Ailion vuonna 1912 tutkima lapinrauniota Päijänteen Iso Poro-nimisessä saarella. Ailio mainitsee kertomuksessaan ¹⁾ raunion sijainnista seuraavaa: "Iso Poro-nimisen saaren S-päässä, Jyväskylästä n. 9 km linnuntietä SSE, on korkealla, n. 30 m Päijänteen yli kohoavalla kalliolla, komealla paikalla, kiviraunio, joka muistuttaa sekä asemaltaan että muodoltaan pronssikautisia raunioita." Ailion kertomukseen liittyy valokuva (l. 2828), joka vahvistaa raunion sijainnin saaren eteläpään kallioilla ²⁾; kuvassa taustalla näkyvät rannat ovat nimittäin Päijänteen länsirantoja (näillä paikkeilla sijaitsee nykyisin Keski-Suomen Parantola). Kuvassa on vain joitakin harvoja puita raunion ympärillä, nykyisin sitä vastoin koko saari on varsin tiheän ryteikön ja puuston peitossa; aukeita paikkoja ovat vain muutamat kalliopinnat. Saari on melko louhikkoista ja vaikeakulkuista maastoa. Rannat ovat aivan täynnä huvila-asutusta; kiinteää asutusta saarella sen sijaan ei ole lainkaan.

Tarkastaessaan saaren eteläpään kallioita, ei allekirjoittanut pystynyt havaitsemaan minkäänlaista rökkiötä tai edes sellaisen jäännöstä. Oppaanani toiminut kone-

1) Ks. Ailion kert. top. arkistossa

2) Myös saaren keskeillä oleva kallio voi tulla kyseeseen.

mestari Leppänen lausui alunperin epäilyksensä röykkiön olemassaolosta; hän arveli sen tulleen hajoitetuksi jo aikoja sitten, koska hän ei lukuisista Isossa Porossa käynneistään huolimatta koskaan ollut nähnyt sellaista eikä liioin kuulut kenenkään sellaisesta mainitsevan. Etsimistä jatkettiin kuitenkin saaren keskiosia kohti. Saaren keskustassa oli myös sen korkein kohta, joka vastaisi suunnilleen Ailion mainitsemaa 30 m korkeutta. Tällä korkeimmalla kohdalla, kallion päällä, on kolme pienehköä, kekomaista kiviröykkiötä, kolmion muotoon asetettuina 2 - 3 m päässä toisistaan. Röykkiöt olivat vasta vähän sammaloituneita ja vaikuttivat melko "uusilta". Tarkemmin paikkaa katseltuani huomasin kallion pintaan isketyn ison rautapultin, joka oli röykkiöiden muodostaman kolmion keskipisteessä; kyseessä lienee siis jonkinlainen kiintopiste tms. Tämän kallionnyppylän päällä eikä aivan sen läheisyydessäkään ollut yhtään irtonaisia, samanlaisia ja samankokoisia kiviä kuin röykkiöiden kivet. Myöskään Ailion kuvassa olevalla kalliolla ei röykkiökivien lisäksi näy muita. Näin ollen saattaisi olla mahdollista, että kyseessä olisi sama kallio, jolla Ailion mainitsema röykkiö sijaitsi ja että ison röykkiön kivet olisivat joutuneet paikalla nyt olevaan kolmeen röykkiöön. Asiasta ei kuitenkaan saatu selkoa; saarella tapaamani huvila-asukkaat eivät tienneet mahdollisen röykkiön olemassaolosta mitään; kukaan ei liioin maininnut tietävänsä löytämästämme kolmesta "uudesta" röykkiöstä tai niiden alkuperästä mitään.

Isosta Porosta lähdettyäni tutkin varmuuden vuoksi vielä läheisen Pienen Poron, mutta tulos osoittautui sieläkin negatiiviseksi.

Helsingissä 2.3.1970

Aija Parvas

JYVÄSKYLÄN MLK. KELJO ISO PORO

Ison Poron røykkiöt kuvattuina
lounaasta.
F. 35264.